

В Б Р О Я
ч е т е т е

БУЛФЕСТ 2007

Отново българска
детска градина

Покани за
Йордановден
и Бабинден

*Весела Коледа
и честита Нова година!
Kellemes karácsonyi ünnepeket
és boldog új évet!*

Езикът е богатство – нека го дарим на децата си

В живота няма по-важно от това да знаеш колкото може повече езици, защото всеки един език отваря нови хоризонти, осигурява безброй възможности.

Език се учи всеки ден, малко по-малко, с много упоритост и постоянство. Така съм учила немски, английски и унгарски. И ето ме днес, майка на четригодишно полубългарче, полуунгарче, изправена пред трудната задачата да осигуря уникалната възможност на детето ми да говори и двата езика перфектно.

От собствен опит знам, че на тази крехка възраст, детето трябва да е всекидневно и в българска среда, както е в унгарска, за да проговори със същата лекота и родния ми език. Живеем тук и средата си оказва влиянието – макар синът ми да разбира всичко на български, говори оскъдно. Естествено е предимството на унгарския език. В къщи говорим предимно на унгарски и макар за мен той да е чужд език, след 18 годишен престой тук, често автоматично и аз се обръщам към

сина си на унгарски, когато има унгарци около мене. Много концентрация и воля се изисква да му говоря само на български, а освен това покрай работата остава малко време за съзнателно обогатяване на речника. Затова миналата година без да се замисля избрах българската детска градина за Петър. Освен оптималния брой деца, този избор ни осигури квалифицирана подготовка по български език. През есента, след като през август българската държава прекрати неочаквано финансирането на детската градина, благодарение на самоуправлението можахме да спасим тази уникална привилегия децата ни да учат роден език. За сега в градината останаха само 3 деца от 15-те, които обаче се чувстват прекрасно там и най-важното говорят всеки ден на български. И ние, родителите, се стремим да помогнем на самоуправлението да съживи тази най-важна инстанция на родния ни език с надеждата, че отново ще имаме група от 10-15 деца. За семейства със смесен брак

е безкрайно важно да се осигури всекидневен баланс между двата езика за детето. Език се учи най-добре на ранна възраст, но е нужна всекидневна упоритост, иначе не се постига нищо. Като майка, като човек успял, точно защото говоря 4 езика, искам да дам тази възможност на детето си. За да има един ден избор в живота си, днес избирам да се боря всяко унгарско българче да има къде да учи езика на предците си, и то правилно и професионално, за да може един ден пълноценно да го ползва. Ако не сега, кога? Унгарски ще говори винаги, защото сме в Унгария. Изпуснатото по български на тази благоприятна за учене на език възраст, и то без риск за образованието му, няма да навакса. Ще се радваме напролет децата ни да имат повече другарчета в детската ни градина.

Анна Найденова, майка на Петър Вараци

Minden nyelv kincs a gyermekeinknek

Az életben talán a legfontosabb minél több nyelvet beszélni, mert minden nyelv új távlatokat, rengeteg lehetőséget kínál. Egy idegen nyelvet nap mint nap, sok fáradsággal és igyekezettel lehet megtanulni. Így tanultam magam is a németet, az angolt és a magyart. És íme ma egy négyéves félig bolgár, félig magyar kislány édesanyjaként nehéz feladat előtt állok – biztosítanom kell a gyermekem számára azt az egyedülálló lehetőséget, hogy anyanyelvi szintén beszélje mind a két nyelvet. Saját tapasztalatomból tudom, hogy az egyik legfontosabb dolog a gyerek számára nap mint nap a bolgár nyelvű környezetet biztosítani ahhoz, hogy az én anyanyelvemen is ugyanolyan folyékonyan kezdjen beszélni, ahogyan magyarul tud. Itt élünk és a környezet hatása meghatározó – attól függetlenül, hogy a fiam mindent ért bolgárul, szegényesen beszél a bolgár nyelvet. Otthon többnyire magyarul beszélünk, és bár a magyar idegen nyelv számomra, 18 év után automatikusan magyarul fordulok

a gyerekeimhez, főleg ha vannak körülöttem magyarok. Rengeteg koncentráció és erős akarat kell ahhoz, hogy csak bolgárul beszéljek hozzá, ráadásul a munka mellett kevés idő marad arra, hogy a szókincsét tudatosan gazdagítsam. Ezért tavaly választottam a bolgár óvodát Péter számára. Az optimális létszám mellett ez a választás biztosította a kvalifikált nyelvoktatást is. Idén hála a Bolgár Önkormányzatnak, sikerült megmenteni ezt az egyedülálló privilégiumot gyermekeink számára, miután a bolgár állam augusztusban egyszer csak leállította az óvoda finanszírozását. 3 gyerek maradt a 15-ből, de remélem érzik magukat, és ami a legfontosabb, nap mint nap bolgárul tanulnak. Mi szülők is igyekszünk segíteni az önkormányzatnak, hogy megmentsék anyanyelvünk legfontosabb intézményét azzal a reménnyel, hogy megint lesz egy 10-15 fős kis csapatunk. Vegyes házasságoknál nagyon fontos a két nyelv közti mindennapi egyensúlyt biztosítani gyerekeink számára. A

Бабинден

в Българския културен дом

(Будапеща, IX кв.,
ул. Вагохид № 62)

На 20 януари (неделя)
от 15.00 часа

ще се състои традиционният
български празник,
посветен на бабите-акушерки,
на майчинството, на живота.

...и тази година:

представяне на обичая
песни, танци,
кулинарна изложба, богата
програма, изненади

Bábat nap

а **Bolgár Művelődési Házban**

(Budapest, IX ker., Vágóhid u. 62)

2008. január 20-án (vasárnap)

15 órától

a bábákat és szülész nőket,
az anyaságot

és az életet ünnepeljük
a bolgár hagyomány szerint.

...mint minden évben:

a hagyomány bemutatása

dalok, táncok,

kulináris kiállítás, gazdag műsor,
meglepetések

Отново на детска градина!

От началото на февруари започва редовни занятия основаната от Българското републиканско самоуправление Българска детска градина. Тя ще се помещава в сградата на Българското училище »Христо Ботев« на ул. »Байза« 44. През януари ще бъдат извършени ремонти в помещенията, за да може децата да бъдат посрещнати при най-добри условия. Правят се подобрения на базата, които да осигурят пълноценни занимания за най-малките членове на общността. Сътресението, което преживя детската градина след внезапната заповед на Министъра на образованието и културата на РБългария за нейното закриване, няма да мине незабелязано. Много от родителите записаха децата си в унгарски детски градини. Трудно ще бъде тяхното връщане, а и доверие не се създава за един ден. Въпреки това

БРС е убедено, че поддържането на образователните институции и тяхното по-нататъшно развитие, популяризирането им сред българската общност, е единственият верен път за нейното оцеляване. БРС гледа като на партньор на всеки родител, отговорен за бъдещето на своето дете. Нашето убеждение е, че тук децата не само ще усвоят български език в най-подходящата за тази цел възраст, а и ще намерят общност, която би могла да ги съпътства цял живот. Ще усвоят културата на своите родители, което ще им помогне да пуснат по-дълбоки корени и да се чувстват истински европейци.

В офиса на БРС може да получите текуща информация по всички въпроси, свързани с откриването на Българската детска градина и нейното функциониране.

Ismét lesz bolgár óvoda!

legjobban pont ebben a korai életszakaszban lehet nyelvet tanulni, viszont mindennapi odafigyelés szükséges, mert különben nem fog sikerülni. Anyaként és emberként, aki pont a nyelvtudásom miatt lettem sikeres, szeretném a fiamnak is biztosítani ezt a lehetőséget. Hogy egy nap legyen választási lehetősége az életben, én ma azt választom, hogy küzdök annak érdekében, hogy minden magyar-bolgár gyerek tanulhassa az ősei nyelvét, ráadásul helyesen és professzionálisan, hogy egy nap teljes értékűen tudja majd alkalmazni. És ha nem most, akkor mikor? Magyarul mindenképpen beszélni fog, mert Magyarországon vagyunk. Amit ebben a tanulásra fogékony korban elmulaszt a bolgár nyelvből, nem fogja tudni pótolni sosem. Reméljük tavasszal gyerekeink több új kis barátokkal lesznek gazdagabb a bolgár óvodában.

Najdenova Anna, Várady Péter édesanya

Február 1-én megkezdzi a működését a Bolgár Országos Önkormányzat által alapított Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda a Bolgár Iskola épületében, a Bajza u. 44. szám alatt. Az óvodában már folynak a felújítási munkálatok, hogy a gyerekek a legjobb körülmények között kezdhessék meg a foglalkozásokat. Az óvodában a gyerekek nemcsak a legjobb életkorban sajátíthatják el a bolgár nyelvet, hanem megismerkedhetnek szüleik kultúrájával és hagyományával is, hogy a későbbiekben is megőrizzék bolgár identitásukat. A magyar gyerekek pedig 3 éves koruktól játszva tanulhatnak meg egy idegen nyelvet, és már ebben a korai életszakaszban nyitottá válnak más népek szokásai, kultúrája iránt.

A Bolgár Országos Önkormányzat munkatársai szívesen válaszolnak az óvoda működésével kapcsolatos kérdésekre és várják az érdeklődő szülők jelentkezését.

Традиционният празник на Янтра БУЛФЕСТ 2007, който тази година се състоя на 24 ноември в Българския културен дом, бе посветен на 10 годишнината на оркестър »Право«. Оркестър »Право« е създаден в Бекешчаба, където свири на танцовите къщи за южнославянски танци. Бързо нараства интересът им към музиката на балканските народи, сред които особено място заема българската музика. Сегашният облик на оркестъра е оформен преди пет години. В него участват музиканти от висока класа, които не се задоволяват само с изпълнителска дейност, а аранжират и композират музиката, която свирят. По случай десетгодишнината си оркестърът подготвя издаването на компактдиск с българска музика с участието на редица гост изпълнители. Цветно петно в развитието на състава с поканата за участие в съвременния унгарски филм »Влакът тръгва«, чиято музика е композирана от Габор Гера. Концертът на »Право«, с който оркестърът отпразнува своя юбилей в Българския културен дом бе разнообразен и от участието на Катинка Егреси, която изпълни творби на Ласло Наги и песен от филма. В общите изпълнения с »Янтра« музикантите от »Право« (някои от които активно се занимават и с танци) показаха усет за сценично сътрудничество. На празника на »Янтра« се представиха и зурнаджиите от »Гайтан«, а в продължилата до зори забава се сменяха оркестрите »Право«, »Гайтан« и »Мидрос«.

BULFEST 2007

A Jantra Néptáncgyűttes hagyományos rendezvényén, a BULFEST-en, amelyre november 24-én került sor a Bolgár Művelődési Házban, idén a Pravo zenekar ünnepelte fennállásának 10. évfordulóját.

A Pravo zenekar Békéscsabán alakult meg, ahol kezdetben délszláv táncházakban játszott. A balkáni népek zenéje, köztük is elsősorban a bolgár zene iránti érdeklődésük egyre jobban elmélyült. A zenekar jelenlegi arculata öt évvel ezelőtt alakult ki. A tízéves jubileum alkalmából egy bolgár népzenei CD-n dolgoznak, amelyen több vendégművész is hallható lesz.

A zenekar életében érdekes színfoltot jelentett, hogy felkérés kaptak a Megy a gőzös című magyar filmben való részvételre, amelynek a zenéjét Gera Gábor szerezte.

A Bolgár Művelődési Házban a Pravo zenekar jubileumi koncertjét Egresi Katinka fellépése színesítette, aki a film egyik da-

lát és Nagy László költeményeit adta elő. A Jantra táncgyűttes és a zenekar közös számai pedig a színpadi össz munka magas fokát tártá elénk. A koncerten részt vett a Gajtan együttes is, amely a Pravo és a Mydrosz zenekarral felváltva játszott a műsort követően a hajnalig tartó táncházban.

На гости при близки

За пети пореден път танцов състав Янтра гостува на българите в Словакия. Концертът на нашите танцьори бе допълнен с изпълнения на Габриела Хаджикостова и Слободан Вертетич и предизвика бурния възторг на местната българска общност. Примерът очевидно е заразителен, защото тази година е бил направен опит за създаване на българската танцова група в Братислава. Получена е дори субсидия от словашкото културно министерство, но поради липса на хореограф идеята е останала неосъществена. Сега средствата трябва да се върнат на държавата, сподели директорката на Българския културен институт в Братислава Елена Арнаудова, която се радва на голяма популярност и често разтваря вратите на института за проявите на общността. Трудно е да се привлечат младите хора, твърди и Никола Николов, председател на Първоначалния клуб на българите и техните приятели. Името е така пространно, за да се разграничи от другите български организации, из-

тъквайки своята автентичност. Впрочем млади хора имаше, на това с голяма радост обърнаха внимание и самите организатори, не пропускайки да изтъкнат, че присъствието им се дължи главно на гостите и тяхната програма. При това срещата бе не само тържествена, с официално присъствие – посланик Гърков и съпругата му, споменатата вече директорка на Българския културен институт – а и роднинска. Семейства от двете страни на река Дунав се събраха, напомняйки, че по времето, когато българите са дошли по тези земи, държавните граници са имали други очертания и не са били непреодолима преграда, осигурявайки свободно движение между Виена, Братислава, Будапеща и Прага. Все пак и това пътуване показва, че трябва да се почака до 1 януари 2008, за да сме сигурни, че не ни предстои среща с неразположен граничен служител. От информационното издание на словашките българи »Сънародник« узнаваме, че много от проблемите са сходни. Българското

училище в Братислава открива новата учебна година, попарено от заповедта на министъра на образованието и науката в България, която разрешава откриването на паралелка за първокласници с най-малко 16 ученика. А са били записани 10 деца! Място в изданието получават и съвместните мероприятия: празникът БУЛФЕСТ Лято във Фертьод, посещението на братиславските българи в Българския православен храм »Св. Св. Кирил и Методий« в Будапеща, гостуванията на танцов състав »Янтра«.

Това сътрудничество е закодирано в семейните връзки и в общата история и съдба на българите от региона. Тук не е нужно да се измислят нещо ново, да се правят открития – нужно е само да се помогне за неговото разгръщане.

Vendégségben Pozsonyban

A Jantra Néptáncgyűttes immár ötödik alkalommal vendégeskedett a szlovákiai bolgároknál. Az idei műsorban a táncgyűttesen kívül Hadzsikosztova Gabriella és Wertetics Szlobodan is fellépett, és a helyi bolgár közösség körében nagy tetszést aratott a program. A szlovákiai bolgárok is kísérletet tettek arra idén, hogy alapítsanak egy táncgyűttest, de nem találtak koreográfust. A pozsonyi Bolgár Kulturális Intézet is gyakran ad helyet az ottani bolgárok rendezvényeinek.

Az esten sok helyi bolgár fiatal is megjelent, ami a szervezők szerint a vendé-

geknek és az általuk adott műsornak köszönhető. Egyébként a rendezvény nemcsak ünnepi volt hivatalos vendégekkel, hanem családi is – a Duna két oldalán élő rokonok is találkoztak.

A szlovákiai bolgárok Honfitárs című újságjából azt is megtudhatjuk, hogy a problémáink nagy része is közös. A pozsonyi bolgár iskolában sem indult idén első osztály, pedig ott 10 gyerek iratkozott be (16 kellett volna). A kiadványban a közös rendezvények is helyet kapnak – a BULFEST Nyár Fertődön, a pozsonyi bolgárok látogatása a budapesti Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox

Templomban, a Jantra Néptáncgyűttes vendégszereplései.

Ez az együttműködés a régióban élő bolgárok közös sorsából és történelméből, valamint a családi kapcsolataiból fakad. Ehhez nem kell semmi újat kitalálni, nem kell felfedezéseket tenni, csak a kibontakozását kell támogatni.

Човекът е човек, когато е на път!

Неделя, 14 октомври! Слънчева и ведра утрин над Будапеща и страната. Време само за пътуване!

Преди определения час за тръгване автобусът е пълен. След кратка проверка за присъстващите от страна на председателя на клуба на пенсионерите, потегляме. Току-що стъпили на широката, монотонният шум на автобуса е нарушен. Автострада! Поднася се приятна изненада, разнасят се звуците на български народни и стари градски песни. Отначало плахо, после се подемат от всички. Изпълнението не е без-

упречно, но е трогателно. Сърцето се свива, очите овлажняват. Някои вглъбени в себе си, с втречен поглед, носталгично разлистват по-жълтели житейски страници...

В покрайнините на Сегед с грейнала усмивка ни посреща председателката на българското малцинствено самоуправление – симпатичната Барбара Халаша и ни повежда да ни покаже богатия на исторически, културни и архитектурни паметници град. А има с какво да се гордее Сегед! В историята на града са записани имената на крал Сигиз-

мунд, на Янош Хуняди, на крал Матяш, на Лайош Кошут. Сега е и родно място на монаха-учител Андраш Дугонич, автор на първия унгарски роман »Етелка« и на първия учебник по математика. Тук са били студенти и поетите Миклош Радноти, Атила Йожеф. В Сегед дълги години е живял и творил самоукът виртуоз на циганска музика капелмайсторът Пища Данко. Славата на града и Унгария е широко разнесена от работилния тук учен-изследовател, откривателят на витамин С, носителят на високата нобелова награда Алберт Сентдърди. Визуално и информационно обогатени в ранните следобедни часове по програма беше предвидено и опитване на специалитета на сегедското кулинарно изкуство – рибената чорба.

Времето преваляше, трябваше да се мисли и за връщане в Будапеща. На раздяла, приятно уморени, усмихнати и доволни, си пожелавах »до нови срещи и пътувания«, защото – както е казал поетът – »човекът е човек, когато е на път.«

Ангел Грозданов

Az ember akkor ember, amikor úton van!

Október 14., vasárnap! Napos, derűs reggel Budapesten és az országban. A legjobb idő utazáshoz!

Az autóbusz már a meghirdetett indulási idő előtt megtelik. A klub elnöke ellenőrzi, hogy mindenki megérkezett-e és elindulunk. Épp hogy kiértünk a széles autópályára, és egyszer csak az autóbusz monoton hangját megtöri valami. Kellemes meglepetésben van részünk, bolgár népdalok és városi slágerek csendülnek fel. Kezdetben félénken, majd egyre erőteljesebben kapcsolódik be mindenki az éneklésbe. Az előadás nem tökéletes, de megható. Összeszorul a szív, nedvesekké válnak a szemek. Egyesek magukba mélyedve, merev tekintettel, nosztalgiaiával lapozgatják életük megsárgult oldalait...

Szeged határában a helyi bolgár önkormányzat elnöke, a szimpatikus Halasi Barbara ragyogó mosollyal fogad minket, hogy körbevezessen minket a történelmi, kulturális és építészeti emlékekben gazdag városban. A város történelmébe Zsigmond ki-

rály, Hunyadi János, Mátyás király és Kossuth Lajos is beírta a nevét. Szeged a szülővárosa Dugonics András szerzetes-tanárnak, az első magyar regény, az *Etelka* írójának. Itt járt egyetemre Radnóti Miklós és József Attila is. Hosszú évekig élt és alkotott Szegeden Dankó Pista, az autodidakta nótakirály, a cigányzene virtuóza. A város és Magyarország hírnevét messzire elvitte Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas orvosprofesszor, a C-vitamin felfedezője, aki közel 15 évig dolgozott Szegeden.

Vizuális élményekkel és sok információval gazdagodva a kora délutáni órák programjában a szegedi konyhaművészet specialitásának, a halászlének a megkóstolása szerepelt.

Az idő telt, el kellett kezdeni gondolni a hazautazásra.

Búcsúzáskor fáradtan, de mosolygóan és ólógodottan mindenki újabb találkozásokot és utazásokat kívánt egymásnak, mert – ahogy a költő mondta – „az ember akkor ember, ha úton van“.

Ангел Грозданов

Българският език в университета

Българското републиканско самоуправление и специалността Българска филология в Будапещенския университет »Лоранд Йотвьош« организираха разговор на тема Български език, литература и цивилизация в ЕЛТЕ, която се състоя на 12 декември от 10.00 часа в Библиотеката на Института по славянски и балтийски филологии.

В срещата взеха участие ръководителят на катедрата по славистика Ищван Лукач, председателят на БРС Данчо Мусев, Мирела Иванова, съветник в Българското посолство, Емилия Атанасова, директор на БУСЕУ »Христо Ботев«, представители на български институции и организации, които се занимават с проблемите на малцинствата, обучението по роден език и разпространението на българската култура, както и представители на Канцеларията на министър-председателя и на Министерството на образованието и културата. На срещата присъстваха българските лектори в Будапеща и Сегед, а лекторът от Дебрецен изпрати писмено своето изложение.

Големият интерес, който срещата предизвика, показва какво ключово място заема обучението по български език и култура в унгарските университети, както за местната българска общност, така и за славистиката въобще. Проф. Лукач напомни, че за университета е особено важно доброто сътрудничество със заинтересуваните малцинствени самоуправления, благодарение на което веднъж вече бе сиряно разтварянето на »малките« специалности в структурата на славистиката. Той се изказа оптимистично за бъдещето на специалността, отбелязвайки, че качеството на студентите, които кандидатстват е все по-добро. За качествено и конкурентноспособно обучение са нужни още и достатъчно на брой добри преподаватели. Невралгичен момент е липсата на още един щатен преподавател, който обаче предстои да се разреши.

Българските лектори от Будапеща, Сегед и Дебрецен, както и тукашните преподаватели обърнаха внимание на редица проблеми, свързани с процеса на обучение, сред които на първо място бе изтъкната липсата

на контакт с българското министерство на образованието и културата. Това пречи на редовната доставка на съвременна българска литература и периодичен печат, не функционира обменът на студенти. Трудност представлява и липсата речници. В основата на тези проблеми стои фактът, че не е подписан работен план между двете образователни министерства. Мирела Иванова увери присъстващите, че Българското посолство ще направи всички необходими стъпки, за да ускори този процес.

В своето изказване Данчо Мусев изтъкна важността на българската специалност за създаването на кадри и интелектуален елит за българската общност. Особено важно е това сега, когато започват преговори Българското училище да бъде поето от местната българска общност и се увеличава нуждата от преподаватели и специалисти. За бързо решаване на някои от възникналите проблеми Данчо Мусев предложи БРС да обяви три стипендии за студенти, които специализират в България, до официалното разрешаване на проблема, както и издаването на компактдиск на съществуващия вариант на българо-унгарски речник, който да бъде използван от студенти и преподаватели.

Редактиран запис на разговора ще бъде публикуван в следващия брой на сп. »Хемус«.

Bolgár nyelv az egyetemen

А Болгар Орszágос Өнкормányзат  с аз ЕЛТЕ болгар szakja december 12- n kerekasztal-beszélgetést szervezett Bolgár nyelv, kultúra és civilizáció az ELTE-n címmel. A találkozón r szт vett Lukács István, a Szláv Tanszék vezetője, Dancso Muszev, a BO  elnöke, Mirela Ivanova, a Bolgár Nagykövet-s g tanácsosa, Emilia Atanaszova, a Hriszto Botev Bolgár-Magyar  ltal nos Iskola  s Gimnázium igazgatója, azon magyarországi bolgár intézmények és szervezetek képviselői, amelyek a bolgár nyelv tanításával és a bolgár kultúra terjesztésével foglalkoznak, valamint a Miniszterelnöki Hivatal és az Oktatási  s Kulturális Miniszterium képviselői. A beszélgetésen jelen volt a budapesti és a szegedi bolgár lektor is, a debreceni lektor pedig írásban küldte el hozz szol s t.

A találkozó által kiváltott nagy érdeklődés azt bizonyítja, hogy a magyar egyetemeken a bolgár nyelv és kultúra oktatása nagyon fontos mind a helyi bolgár közösség, mind a magyaror-

sz gi szlavisztika számára. Lukács István professzor hangsúlyozta, hogy nagy szükség van az érdekelt kisebbségi önkormányzatok-

kal való együttműködésre. Optimistán nyilatkozott a szak jövőjét illetően, az egyetlen probléma az, hogy több kvalifikált okt t ra lenne szükség.

Az okt t k egy sor problémára hívták fel a figyelmet, köztük arra, hogy nincs kapcsolat a bolgár Oktatási  s Tudományos Miniszteriummal, emiatt nem működik a diákcsere. Mirela Ivanova ígéretet tett arra, hogy a nagykövetség mindent megtesz azért, hogy felgyorsítsa a két miniszterium közötti munkaterv al ir s t. Muszev Dancso hozz szol s ban hangsúlyozta a bolgár szak fontosságát a közösség számára a szakemberek és az értelmi-s gi elit képzésében. Ígéretet tett arra, hogy a probléma megoldásáig a BO   szt ndijjal támogat olyan hallg t kat, akik bulgáriai részképzésen vesznek r szт, valamint hogy a bolgár-magyar szótár rendelkezésre álló változatát CD-n a hallg t k és a tanárok rendelkezésére bocsátja.

A találkozóról a Haemus következő számában olvashatnak.

Малко Театро: Граничен случай

На 8 декември в Българския културен дом се състоя предпремиерно представление на Малко театро. Спектакълът »Граничен случай« е създаден съвместно със сръбския театър. Срещата между сръбския митничар и пътуващата българка фокусира за не повече от час цялата скала от проблеми, травми и мъка, които съпътстват ежедневието ни в

целия регион. Ищван Ц. Над е не само режисьор, а и автор на текста, а актьорите Габриела Хаджикостова и Милан Рус дават най-доброто от себе си и както винаги – играят, пеят, свирят – създавайки един неповторим жанр. Пикантността на пиесата се състои и в това, че спектакълът се играе на два езика – всеки от героите говори на родния си език, доказвайки

че трудностите в общуването най-често не са езикови. След спектакъла неговите създатели поканиха присъстващите на разговор, събирайки първи отзиви за необикновените си решения. С разширен вариант на спектакъла »Граничен случай« Малко театро ще участва на Прегледа на малцинствените театри в края на месец февруари.

Малко театро в Мерлин

Спектакълът »...за свободата« на Малко театро бе отново представен на 5 ноември в театър »Мерлин«. Съдбата на българския поет Йордан Русков, тясно свързана с унгарската революция от 1956 г., отново разтърси присъстващите с вечните въпроси за сблъсъка между властта и твореца. Блестящото изпълнение на актьорите Петер Шерер, Йозеф Тот и Габриела Хаджикостова и музиканта Слободан Вертетич събра оваците на публиката, които са и за останалия зад кулисите режисьор на постановката Ищван Ц. Над. Представлението бе осъществено с подкрепата на Българското самоуправление в V район на Будапеща с председател Драгета Белошинова.

Határeset

A Malko Teatro december 8-án bemutató előtti előadást tartott a Bolgár Művelődési Házban. A *Határeset* c. darab, amelyet a szerb színházzal közösen állított színpadra, egy szerb vámos és egy bolgár nő találkozásán keresztül egy óra leforgása alatt elénk tárja a régiókn mindennapjait kísérő problémák, megrázkódtatások és kínok egész skáláját. C. Nagy István nemcsak rendezője a darabnak, hanem a szöveg írója is, a két színész Hadzsikosztova Gabriella és Rusz Milán pedig ismét kiváló alakításával kápráztatja el a közönséget. A darab pikantériája abban rejlik, hogy két nyelven játszódik – mindkét főhős a saját anyanyelvén beszél, bebizonyítva ezzel, hogy a kommunikációs nehézségek a leg-

gyakrabban nem nyelvi eredetűek.

A Malko Teatro a *Határeset* című előadással vesz részt februárban a Nemzetiségi Színházi Találkozón.

A MT előadása a Merlinben

Az V. kerületi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat meghívására november 5-én a Malko Teatro a Merlin Színházban mutatta be ...a szabad... című előadását. Jordan Ruszkov költő sorsa, amely szorosán összefonott az 1956-os magyar forradalommal, ismét megrázta a szép számú közönséget, amely hosszan tartó tapssal jutalmazta Scherer Péter, Tóth József és Hadzsikosztova Gabriella kiváló alakítását, valamint Wertetics Szlobodan kítűnő zenei kíséretét.

Мента Терас

Поредицата от литературно-музикални вечери в Мента Терас, организирана от Българското самоуправление във II район, продължи с вечер на Роуд Сикс Сакс и представяне на книгата на Иван Кулеков »В трето лице«. Саксофонистите от добре познатия квартет показа своята добра форма, изпълнявайки познати български мелодии и виртуозни импровизации. Откъсите от книгата на Иван Кулеков, прочетени от актрисата Габриела Хаджикостова, предизвикаха съпричастие на публиката и интерес към книгата.

Музикантите от Роуд Сикс Сакс са познати на българската общност от участието си в представленията на Малко театро, но малцина знаят, че те са добре познати имена в унгарската джаз музика и свирят в различни формации. Най-безспорни са успехите на тенорсаксофониста Виктор Тот, който на 30 октомври получи наградата за най-добър джаз албум за годината. Габор Вайс, Имре Хааз и Милан Шоймоши са негови достойни партньори.

Изложба Бал в Шорокшар

В Културния дом Газдагрет в XI буапещенски район се състоя открит ден на Българското малцинствено самоуправление в Уйбуда, което посрещна гостите си с богата програма. След изпълнението на танцов състав »Мартеница« художничката Миролуба Гендова откри изложбата »Текстилна живопис« на приложничката Милена Владимирова, стипендиант на Уйбуда Меценаш. Вечерта завърши с коктейл, който премина в добро настроение, приповдигнато от неизменното присъствие на специалитета на българската кухня.

Българското самоуправление в Шорокшар и Дружеството за съхраняване на българските традиции в Шорокшар организираха Български бал на 8 декември в Културен дом »Танчич«. В програмата на вечерта взеха участие танцов състав »Янтра«, танцова група за ориенталски танци »Ямона Гавази«, Николет Фюреди и Тибор Бух. Многобройната публика се наслади на вкусовете на българската кухня, а на среднощната томболата бяха раздадени много ценни подаръци.

Рендезвэны а XI. керулетбен Бъл Сороксарон

А Budapest XI. керулети Уйбуда Болгар Кисебсэги Онкорманьзата 2007. децембер 9-эн, Газдагрэти Козьосэги Хазбан коьмэгхаллгатаст тартот, амелй után газдаг програмал кедвескэдэт а мегжелентекнек. А Martenica Нептаньегьитес мьсор а után Gendova Mira фестомьувэш нытотта мег Vladimirova Milena ипартмьувэш, *Уйбуда-Мечэнас* озьтондиьас *Текстилфестмэньек* című кьаллитасат. Аз ест ю хангулату állófогадással ért véгет, ахол а мегжелентек мегкостолхаттэк а болгар коньяхамьувэшет спещалитасайт.

А Soroksári Болгар Кисебсэги Онкорманьзат а Soroksári Болгар Хагьоманьзозь Эгьесулеттел коьзосен Болгар Бэлт рендэзэт 2007.децембер 8-эн Таньсичс Михаль Мьувелодэси Хазбан. А ю хангулату рендэзвэньен феллэпет а Jantra Нептаньегьитес, Jamona Ghawazi торьси хастэцегьитес, Fьuredi Nikolett és Buch Tibor. А шэпсзаму коьзосэг а мьсор után мегьиллхетте а болгар конья аьзет. Аз эьфэли томболан сок эьтэчес аьандэк талэнт газдара.

Menta Terasz

А II. керулети Болгар Онкорманьзат исьмэт зенэс-иродалми естет рендэзэт а Menta Teraszon, амелй *Ivan Kulekov Harmadik személyben* című коньве керьлт бемутатасра эьуьттал а Road Six Sax эгьуьтес эс Wertetics Szlobodan рэзсьвэтелével. А нэгь сзаксэфонос исьмэт елкэпрэзтатта а коьзосэгет виртуозь ятэкевал, аз исьмэт болгар даламек меллеть цсодалатос импровизэциокат ись халлхаттунк тольк. А Road Six Sax эгьуьтес тагьайт а болгар коьзосэг а Malko Teatro елоадасабол мэр исьмерик, де кевесен тудьэк, хогь мьнданьуйк неве юл цсэнг а хазай яззэлетбен. Tóth Viktor идэн елньертэ аз эьв яззэлеме зэ дьят, Weis Gábor, Haáz Imre эс Solymosi Milán pedig мьлтоть партньорей.

Лили Христова Пенева Винце Ищванне

(1929-2007)

На 22 септември в София почина видната представителка на българската и унгарска етнография, позната на своите унгарски приятели и почитатели като Лили Пенева. През 1949 се записва във филологическия факултет на Софийския университет. Интересите ѝ отрано се насочват към етнографските изследвания, но по това време в българските университети няма факултет по етнология. Слуша специализирания колегиум по етнография и фолклор на професор Цветан Тодоров. И въпреки че завършва филология в университета, докторската ѝ дисертация е вече на тема »Традиционно обзавеждане на българската къща«. Първото ѝ работно място по специалността е Етнографския музей и институт, където работи като музеолог. Тя е един от създателите и организаторите на първия български музей на открито и събира голяма част от музейните експонати. Нейния любим изследователски обект е Добруджа. Взела е участие на многобройни научни конференции и

симпозиуми, един от редакторите на научното издание »Етнографски поручвания на България« и автор на главите за обзавеждането в българската къща, както и за българското лозарство и винарство. Този ѝ труд е удостоен с наградата »Йордан Йовков«. През 1972 г. се омъжва за Ищван Винце, сътрудник в Етнографската изследователска група на Унгарската академия на науките и в Етнографския музей, с когото се запознава по време на експедицията за проучването на народното лозарство и винарство в България. След преместването си в Унгария Лили съсредоточава вниманието си върху изследване на българските градинари в Унгария, за които пише изследване. По-късно този интерес се разпростира и върху живеещите в Стар Бешеньов и Винга банатски българи.

След като усвоява унгарски език, тя си поставя за задача да създаде връзки между културите на двата народа. Превежда, прави каталогизация на данни. В края на 70-те и

началото на 80-те години преподава в Етнографската катедра на ЕЛТЕ, работи като сътрудник в Института за изследване на Средна и Източна Европа. По това време тя ръководи и две експедиции в България с участието на унгарски учени. Те изследват Добруджа, Североизточна България, Родопската оброст и софийските села, особено внимание обръщат на завърналите се от Банат в началото на ХХ век българи католици. До края на живота ѝ нейна любима тема остава, изследваното заедно със съпруга ѝ Ищван Винце, винарство на Южна и Източна Европа.

Още от младини Лили Пенева е член на Етнографската секция на Българското историческо дружество. От 1997 до 2000 г. е директор на Научния институт на българите в Унгария. Тя е организатор и участник на многонаучни конференции и редактор на сборниците с материали от тях. Етнографските ѝ проучвания са публикувани в списанията *Ethnographia*, *Българска етнография*, *Acta Ethnographica*,

Vincze Istvánné Hrisztova Peneva Lili (1929-2007)

2007. szeptember 22-én Szófiában elhunyt a bolgár és magyar néprajzkutatás jeles képviselője, akit magyar tisztelői és barátai általában csak Lil Peneva néven ismertünk.

1949-ben iratkozott be a szófiai egyetem filológiai tanszékére. Érdeklődése már korábban a néprajz felé fordult, azonban ekkor a bolgár egyetemeken néprajzi fakultás még nem volt. Ilyenképpen a Todorov Cvetan professzor által vezetett speciális tárgyi néprajz és folklór kollégiumokat hallgatta. Habár az egyetemet filológia szakon végezte el, doktori disszertációját A bolgár ház tradicionális berendezése címmel néprajzi témából írta. Első szakmai munkahelye a Bolgár Néprajzi Intézet és Múzeum volt, ahol muzeológusként dolgozott. Az első bolgár skanzen és szabadtéri múzeum egyik szervezője és létrehozója és berendezései tárgyainak gyűjtője. Legkedveltebb kutatási területe Dobrudzsa volt.

1972-ben ment férjhez Vincze Istvánhoz, az MTA Néprajzi Kutatócsoportja, illetve a Néprajzi Múzeum munkatársához, akivel annak a népi borászattal és szőlőtermesztéssel kapcsolatos bulgáriai tanulmányútja során ismerkedett össze. Lili, miután Budapestre költözött, elsősorban a Magyarországon élő bolgár kertészek körében kezdett el kutatni és írt róluk tanulmányt. Később érdeklődését a romániai Óbesenyőn és Vingán élő bánáti bolgárokra is kiterjesztette.

Amikor a magyar nyelvet jobban elsajátította, fő feladatának azt tekintette, hogy a két nép kultúrája között láncszemet alkosszon. Fordított, tolmácsoló, katalizátori feladatokat vállalt. Az 1970-es évek végén, az 1980-as évek elején tanított az ELTE Néprajzi Tanszékén, munkatársa volt a Közép-Európai Történeti Intézetnek. Ez idő tájt magyar kutatók részvételével két expedíciót is vezetett Bulgáriában.

10 години по Унгарското радио

Хемус, Баратшаг, както и в поредицата за етнографски проучвания на малцинствата в Унгария. Здравословното ѝ състояние през последните години обаче не ѝ позволи да осъществи по-нататъшните си планове.

Лили Пенева-Винце посвети голяма част от своя труд в служба на унгарската и българската наука. Името ѝ заема достойно място в поредицата на най-добрите български и унгарски етнолози (Ищван Дьорфи, Янош Янко, Золтан Силади, Игнац Кунош, Ищван Ечеди, Бела Гунда, Христо Вакарелски и др.), които се трудиха успешно за взаимното опознаване и проучване на традиционната култура на двата народа.

Нейното етнографско наследство, по-нататъшното изследване на двата народа, е поето от дъщеря ѝ Ася Събева-Юричкаи.

Лили Пенева-Винце бе погребана в родното си място в София.

Ерньо Еперйеши, етнолог

На 7 януари 2008 г. се навършват 10 години от началото на Българското предаване по Унгарското радио. През този дълъг период са направени десетки интервюта с видни представители на общността, с представители на културата от България и Унгария, с местни българи, с деца и възрастни.

От февруари 2007 г. предаванията се излъчват по новата програма на Унгарското радио MR4, по която целодневно звучат предаванията на малцинствата. То може да се слуша всяка сряда от 13.00 до 13.30 часа и до десет дни след излъчването си може да бъде чуто и от Интернет: www.radio.hu, на страницата на програма MR4.

В Българското предаване всяка седмица звучи жива българска реч. Редовно се излъчват най-пресните новини от България и се дава подробна представа за събитията из живота на българската общност в Унгария. Богат е и музикалният асортимент на предаването: в него може да чуете популярна съвременна музика, автентични народни инструменталисти и вокални изпълнители, хорово пеене, детски песни, българска класика, музика от български филми, джаз. В предаването редовно звучи информация и за предстоящите програми на българската общност в Будапеща и в провинцията.

Български В Е С Т И

Издание на Българското
републиканско самоуправление,
1093 Будапеща, ул. Лоняи 41

Редакция

Андреа Генат (главен редактор),
Моника Тютюнкова,
Светла Кьосева
Отговорен издател
Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Фонда
за национални и етнически
малцинства в Унгария, СБС и на
Българските самоуправления в II,
V, IX, X, XIII, XIV, XV, XVII,
XVIII, XX, XXI и XXIII район на
Будапеща и във Фелшъожолца,
Сегед, Дунахараста, Дунакси,
Халастелек, Кишкунлацхаза,
Сигетхалом, Сигетсентмиклош,
Естергом и Печ.

B o l g á r H Í R E K

A Bolgár Országos Önkormányzat
(1093 Budapest, Lónyay u. 41) kiadványa

Szerkesztőbizottság

Genát Andrea (főszerkesztő),
Kjoszeva Szvetla, Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó
Muszev Dancso

Megjelenik a Magyarországi Nemzeti és
Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a
FBŐ és a II, V., IX., X., XIII., XIV., XV., XVII.,
XVIII., XX, XXI. és XXIII. kerületi, valamint a
Felsőzsolcai, a Szegedi, a Dunaharaszti, a
Halásztelki, a Dunakeszi, a Kiskunlacházi,
a Szigethalmi, Szigetszentmiklósi, Eszter-
gomi és a Pécsi Bolgár Kisebbségi
Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098
MS Mester Stúdió
Globe Print Nyomda

Peneva Lili fiatal kora óta tagja volt a Bolgár Történelmi Társaság Néprajzi Szekciójának. 1997-től 2000-ig a Magyarországi Bolgárok Kutatóintézetének igazgatója volt. Számos tudományos konferencia szervezője és résztvevője, valamint az ezeket összegző kötetek szerkesztője.

Vinczéné Peneva Lili munkásságának nagy részét a bolgár és a magyar néprajztudomány közös szolgálatában töltötte. Helye ott van azon kiváló magyar és bolgár néprajzkutatók sorában, akik eredményesen vállalták a két nép tradicionális kultúrájának kölcsönös feltárását és megismertetését.

Néprajzi örökségét, a két nép közös kutatásának folytatását leánya, Juricskayné Szabeva Aszja vállalta magára.

Vinczéné Peneva Lilit szülőföldjén, Szófiában helyezték örök nyugalomra.

Eperjessy Ernő, néprajzkutató

10 éve a Magyar Rádióban

2008. január 7-én lesz tíz éve, hogy elindult a bolgár adás a Magyar Rádióban. Az eddig eltelt időszakban a magyarországi bolgár közösség jeles képviselőivel, a bulgáriai és magyarországi művészekkel, a helyi bolgárokkal, a gyerekekkel és felnőttekkel készített interjúk és a magyarországi bolgárok életéről készített tudósítások a bolgár adást fontos forrássá tették mindazok számára, akik érdeklődnek a bolgár kolóniában történt események iránt.

2007 februárjától az adás a Magyar Rádió új csatornáján, az MR4-en lesz hallható, amely a nap 24 órájában kisebbségi műsorokat sugároz. A bolgár adás szerdánként 13.00 és 13.30 óra között hallható, és a sugárzást követő tíz napig meghallgatható a www.radio.hu internetes honlapon az MR4 csatorna oldalán.

Богоявление и Рождество Христово

В петнадесетата година от царуването на Тиберий (14-37 г. сл. Р. Хр.), в Йорданската пустиня проповядвал св. Йоан Кръстител, наречен още Предтеча – последният старозаветен пророк, който възвестявал, че се приближава Царството небесно, че дългоочакваният Месия идва, и че е нужно покаяние. Онези, които се каели и изповядвали греховете си, били кръщавани в река Йордан.

Преди да започне Своята обществена проповед, Господ Иисус Христос също отишъл да се кръсти от св. Йоан Кръстител. Според евангелието Спасителят тогава бил на около тридесет години (Лука 3:23), а според традицията това станало на 6 януари.

В спомен на това събитие Църквата установява празника Кръщение Господне или Богоявление.

Първоначално този празник бил посветен вобще на явяванията на Божия Син на земята, при които по особен начин се открива Неговата божествена природа. Такива са: Неговото раждане, поклонението на тримата източни мъдреци, кръщението в р. Йордан с богоявлението и чудесата, при които особено проличава Неговата божествена мощ, особено чудото в Кана Галилейска и чудото с нахранването на петте хиляди души с пет хляба и две риби. Ето защо за означаване на този празник първоначално било използвано

множествено число – Богоявления.

Празникът бил наричан още и ден на просветлението, защото в древност оглашените се кръщавали масово в нощта на празника (също както на Пасха и Петдесетница). Кръщението наричали също светлина, а кръстените – просветени.

Освещавала се и вода, която се използвала при кръщението. Сведения за чина на освежаване на водата имаме от IV и V в. Някои църкви на Запад през X в. също познавали обичая на този празник тържествено да се освежава вода.

Празникът Богоявление започва да се празнува най-напред през III в. в Египет. Първото свидетелство за него ни дава Климент Александрийски († ок. 215 г.). Ориген († ок. 254 г.) не го споменава при изброяване на християнските празници от първата половина на III в. в Александрия. Също от III в. е известно и едно слово за този празник от св. Григорий Неокесарийски Чудотворец († ок. 270 г.).

През първата половина на IV в. празникът вече се чества повсеместно на Изток. През 304 г. е известен в Тракия. Св. Ефрем Сириец († 373 г.) в своите слова (химни) за Богоявление говори за съвместното празнуване на кръщението и раждането на Спасителя заедно с чудото на сватбата в Кана Галилейска. Известно е и словото на св. Григорий Богослов († 389 г.) за този празник, а в едно от словата си за Рождество Христово той казва, че празникът се нарича двойко: Богоявление или Рождество, »защото Бог се яви на човеците чрез раждане«.

На Запад Богоявление се чества от IV в. – най-напред в Галия (361 г.), след това в Испания (380 г.) и накрая в Италия (ок. 400 г.).

През IV в. на Богоявление се прославя главно раждането на Спасителя. Кръщението Господне става

основно събитие на този ден, 6 януари, едва след отделяне на Рождество Христово като самостоятелен празник, честван на 25 декември. Поклонението на мъдреците пред новородения Спасител се пренася към рождественската служба. Постепенно от празника Богоявление изчезва и честването на чудото в Кана Галилейска. Така основна идея на богоявленската служба остава кръщението на Господ Иисус Христос от св. Йоан Кръстител в река Йордан.

Причините, поради които Рождество Христово не се чества като самостоятелен празник през първите три века, се коренят в християнския възглед за човека, според който предимство пред телесното раждане и земния живот имат духовното раждане (кръщението) и телесната смърт, която е раждане за вечен живот. Ето защо смъртта на мъчениците била наричана рожден ден. Телесното раждане не е повод за радост поради това, че още един грешник идва на света. Радостно е обаче, когато този грешник повторно се роди в банята на кръщението. Ако го нямаше това духовно раждане, бихме могли заедно с многострадалния Йов да кажем: »Да се провали денят, в който се родих, и нощта, в която рекоха: зачена се човек!« (Йов 3:3). Ето защо ранните християни празнували възкресението Христово и неделата, Петдесетница и празниците на мъчениците, а както видяхме и кръщението на Господа много преди да се установи самостоятелен празник за Неговото раждане.

Празникът Рождество Христово е честван на датата 25 декември най-напред в Рим, вероятно още отпреди 336 г. Според някои той е установен от папа Либерий в 354 година. Как става това?

От времето на император Аврелиан (270-275) до управлението на Константин Велики (306-337) в Рим като официален дворцов и държавен бог се чества богът на непобедимото слънце. Култът към слънцето и неговия празник навлиза в Римската империя от Изток. Особено тържествено той се празнува

по времето на император Юлиан Отстъпник (361-363). 25 декември се счита за ден, в който светлината побеждава тъмнината. Това е рожденият ден на непобедимия бог на слънцето.

Константин Велики обаче, противно на своите предшественици започва да почита истинския Бог, Твореца на слънцето, Който се нарича »Слънце на правдата« (Мал. 4:2). Съвсем естествено е тогава, в деня, в който езичниците почитали непобедимия бог на слънцето, християните да прославят раждането на Слънцето на правдата, истинската Светлина на света. Така на този ден започнали да празнуват Рождество Христово.

През следващите няколко десетилетия този празник започва да се чества самостоятелно на 25 декември и в отделни църкви на Изток. Така през IV в. се извършва взаимна замяна на двата празника: Изтокът дава на Запада Богоявление, а Западът дава на Изтока Рождество Христово.

На Изток Рождество Христово започва да се празнува най-напред в Константинопол. Въведен е от Св. Григорий Богослов на 25 декември 379 г., когато в параклиса »Анастасия« произнася едно слово за Рождество Христово. В словото си за Богоявление, произнесено на 6 януари 380 г., той, като споменава отминалия празник Рождество Христово, нарича себе си основател на този празник.

В Кападокия Рождество Христово се въвежда вероятно от св. Василий Велики, в Антиохия – от св. Йоан Златоуст.

От източните църкви новият празник най-късно е въведен в Йерусалим – през втората половина на V или дори VI век.

Като резултат от преместването на датата на Рождество Христово се преместили и датите на Обрезание Господне – 8 дни след Рождество, на 1 януари (ср. Лука 2:21); Благовещение – девет месеца преди това, на 25 март; Рождение на св. Иоан Кръстител – 24 юни, и Сретение Господне – 2 февруари (ср. Лука 2:22).

Андреан Александров

Съобщение

Скъпи сънародници,
През 2008 г., отново ще честваме празника

св. Богоявление (Йордановден)

с хвърляне на кръст във водите на река Дунав.

Затова Църковното настоятелство и Столичното българско самоуправление отправят сърдечна покана до всички сънародници, които с молитвено присъствие ще почетат Богоявленския водосвет на реката, че на 06.01.2008 г. трябва да бъдат в 14.30 ч., сборен пункт – пристанището на пещенската част на моста »Ержебет« (срещу пл. Петьофи), откъдето в 15.00 ч. ще отплаваме с кораб »Жофия« по течението на Дунав.

За повече информация, както и за да потвърдите вашето поименно участие, обаждайте се до 04.01.2008 г. на телефона на Българския културния ни дом – 216-6560.

А св. Божествена Златоустова литургия с велик водосвет ще започне в 10.00 ч.

Очакваме вашите заявки.

Közlemény

2008-ban ismét megünnepeljük

Vízkereszt ünnepét (Jordan-nap),

a keresztet a Duna vizébe dobjuk.

Ezért az Egyházbizottság és a Fővárosi Bolgár Önkormányzat szeretettel meghívja összes honfitársunkat, hogy jelenlétükkel és imájukkal tiszteljék meg az úrjelenési vízszentelést 2008. január 6-án. Kérünk mindenkit, hogy 14.30 órakor legyen a gyülekezőhelyen – az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél, a Petőfi térrel szemben levő kikötőben, ahonnan 15.00 órakor indulunk el a Zsófia hajóval a Dunán.

További információ és jelentkezés 2008. január 4-ig a Bolgár Művelődési Házban (tel.: 216-65-60).

Aranyszájú Szent János liturgiája és a vízszentelés 10.00 órától lesz.

Várjuk jelentkezésüket.

Микулаш в Българското училище

В предиобедните часове на 6 декември в нашето училище пристигна Микулаш. Децата вече го очакваха с вълнение, било защото вече се бяха срещали с добрия старец, било понеже го виждаха за първи път. Най-малките го посрещнаха с песни и стихотворения на български и унгарски език. В програмата намериха място и унгарските обичаи, свързани с посрещането на Микулаш. Седмици преди пристигането му, децата му писаха писма, в които изброиха желанията си. На 5 декември всеки сложи на прозореца изчистените си обувки, за да може Микулаш да сложи в тях подаръците. Всеки получава каквото е заслужил: добрите – торбички с лакомства, а за лошите са варакосаните шибучици – за предупреждение. Понеже нямаше сняг тази година Микулаш не можа да тръгне с теглената си от северни елени шейна, но за голяма радост на децата, пак дойде. Изказваме благодарност на всички, които му помогнаха да осъществи благородната си задача...

Мария Сабо, учител по унгарски език и литература

Mikulás a Hriszto Botev Bolgár-Magyar Iskolában

December 6-án a délelőtti órákban megjelent a Mikulás az iskolánkban. A gyerekek már izgatottan várták, ki azért mert már korábban is látta, ki pedig mert még egyáltalán nem találkozott vele. A kisebbek bolgár ill. magyar nyelven versekkel és dalokkal köszöntötték. Műsorukban felidéztek a magyarországi hagyományokat, a Mikulás érkezésével kapcsolatos szokásokat. A gyerekek hetekkel az ünnepnap előtt levelet írnak neki, amelyben kívánságaikat sorolják fel. December 5-én este a kitisztított cipőket az ablakba teszik, hogy azokba rakja az ajándékokat. Mindenkit érdeme szerint jutalmaz: a jóknak édességekkel teli csomagot, a rosszabbaknak virgácsot is ad figyelmeztetésül. Hó híján az idén nem rénszarvas húzta szánon érkezett a Mikulás, de eljött és megörvendeztette a gyerekeket. Köszönjük a Támogatóknak, akik segítették Őt e nemes feladata teljesítésében.

Szabó Mária, magyartanár

Дядо Микулаш дойде

Много български деца и техните родители чакаха Микулаш да дойде в Българския православен храм »Св. св. Кирил и Методий« в Будапеща на 9 декември т.г. Поплахо или по-смело те се включиха в играта на Малко театро, което отново изпълни очакването с интересна куклена приказка за най-малките. А дядо Микулаш пристигна естествено с подаръци и лично ги раздаде на всяко дете.

Eljött a Mikulás

December 9-én sok gyerek várta a szüleiével a Mikulást a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templomban. A gyerekek vérmérsékletük szerint bátrabban vagy félnékevben kapcsolódtak be Hadzsikosztova Gabriella bábelőadásába, amely ismét nagy tetszést aratott a legkisebbek körében. A Mikulás pedig természetesen ajándékcsomagokkal érkezett, amelyeket maga osztott ki a gyerekeknek.

Фондация Про скола булгарика

вече близо 15 години организира детски и младежки програми и подпомага обучението по български език. Като важни моменти от дейността ѝ би могло да се посочи издаването на книги (сборника »Жива вода« с българска детска литература, двуезичната книга на Петя Дубарова, сборникът с поговорки »Нито риба, нито рак«), организирането на Ден на детето, подпомагането на детски лагери и учебни екскурзии в България, подпомагане на деца и институции, занимаващи се с преподаване и разпространение на българския език. Като приоритет за дейността си през 2008 г. Фондацията поставя достойното отбелязване на 90-тата годишнина от основаването на Българското училище в Будапеща. Приканваме всички, които милеят за българския език и култура в Унгария, да дарят 1% от своя данък за фондация Про скола булгарика.

Данъчен номер: 18066184-1-42

A Pro Schola Bulgarica Alapítvány

már közel 15 éve szervez gyermek- és ifjúsági programokat és segíti a bolgár nyelv oktatását. Az eltelt időszakban az alapítvány több könyvet adott ki, részt vett a gyereknapok szervezésében, támogatta a bulgáriai táborozásokat és tanulmányi kirándulásokat stb. A 2008. évi legfőbb célja a budapesti Bolgár Iskola alapításának 90. évfordulójáról való méltó megemlékezés. Kérünk mindenkit, aki fontosnak tartja a magyarországi bolgár nyelv- és kultúra oktatását, hogy adója 1%-ával támogassa a Pro Schola Bulgarica Alapítványt.

**Az alapítvány adószáma:
18066184-1-42**

90 години българско училище

Българо-унгарското средно езиково училище »Христо Ботев« отбелязва своята 90-та годишнина през 2008 г. Във връзка с юбилея Българското републиканско самоуправление желае да създаде база данни за всички, които някога са учили в него. Умоляваме бившите възпитаници на училището да се обадят в Българското републиканско самоуправление (тел.: 216-4210, e-mail: bolgonk@bul.hu). Молбата ни към тези, които разполагат със снимки от ученическите си години, е да ги предоставят за скениране в офиса на Българското републиканско самоуправление.

Моята готварска книга

Обмислете най-добрите си рецепти! С тях не само можете да спечелите кулинарния конкурс на Бабинден, а и да станете съавтор на »Моята готварска книга« – сборник с рецепти на нашите най-добри домакини и готвачи, илюстриран със снимки на готовите ястия.

За да осъществим този план е необходимо да съберем рецептите, които да дават пълноценна представа за традиционната българска кухня, съхранявана от българите в Унгария. Много важно за замисъла на проекта е рецептите да са изпитани от опитни домакини, съобразени с продуктите, които се намират в Унгария и зад всяка рецепта да стои името на човека, който я е предоставил, както и региона, от който идва от България и обичая, с който е свързана.

Проектът се осъществява съвместно с предаването »Рондо« на унгарската телевизия и приготвянето на някои от ястията ще бъде заснимано и излъчено по Унгарската телевизия.

Felhívás

A Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium 2008-ban ünnepli fennállásának 90. évfordulóját. A jövő évi ünnepséghez a Bolgár Országos Önkormányzat szeretne egy adatbázist létrehozni mindazokról, akik valaha ebbe az iskolába jártak. Kérjük az iskola volt tanulóit, hogy jelentkezzenek a Bolgár Országos Önkormányzat irodájában (tel.: 216-4210, e-mail: bolgonk@bul.hu). Kérjük, hogy akinek fényképei is vannak az iskolában töltött évekből, küldje be azokat a Bolgár Országos Önkormányzatba, ahol beszkeneljük őket, majd visszajuttatjuk a tulajdonosához.

Az én szakácskönyvem

Idézzé fel a legjobb receptjeit! Nemcsak a Bábanapon nyerheti meg vele a kulináris kiállítását, hanem *Az én szakácskönyvem* című receptgyűjtemény egyik szerzője is lehet. Reméljük, hogy a jövő évben meg tudjuk valósítani azt a ter-

vünket, hogy összegyűjtsük a recepteket, amelyek átfogó képet nyújtanak a magyarországi bolgárok által készített hagyományos bolgár ételekről. A megvalósításhoz nagyon fontos, hogy olyan kipróbált recepteket kapjunk, amelyhez

a hozzávalók Magyarországon is beszerezhetők. Minden recepthez odairjuk annak a nevének, aki az ételt készítette, valamint azt a bulgáriai régiót, ahonnan az illető származik.

Министерският съвет

на Република България освободи г-жа Деница Христова от длъжността председател на Държавната агенция за българите в чужбина по нейна лична молба. Г-жа Христова беше наградена с почетна грамота за цялостната ѝ дейност за запазване на националната идентичност сред българските общности в чужбина. Тя благодари на всички представители на родолюбивите организации за активното и ползотворно сътрудничество.

Поредната дясна партия

се роди в България. Тя носи името »Единна народна партия« (ЕНП) и ще бъде ръководена от »колеж от лидери«, обяви на специален брифинг независимият депутат Мария Капон. През следващите три месеца ще се проведе учредителен конгрес, на който ще бъдат приети програмата, уставът и структурата на новата партия, а в инициативния комитет за сформирането ѝ влизат представители от 16 области в страната. Социална солидарност, икономическо развитие и национална идентификация са основните принципи, на които ще се изгражда

ЕНП, обясни Мария Капон. Тя посочи, че основен приоритет на партията ще е развитието на регионите и на местното самоуправление.

Иван Балев,

директор на дирекция »Демографска и социална статистика« към Националния статистически институт, представи данни за демографските промени в България от началото на XX век до 2007 г. по време на Национална конференция за застаряването на населението, организирана от Български червен кръст. Балев посочи, че прогнозите са в края на настоящата година броят на населението на България да бъде около 7 640 000 души. През 2006 г. тази цифра е била – 7 679 230 души. Причини за намаляването на населението са съотношението между броя на родените и починалите, миграцията и териториалните промени.

За последните 10 години в България са построени 54 частни болници. Данните бяха изнесени от директора на Международния институт по здравеопазване и здравно осигуряване д-р Илко Семерджиев на семинар за пациентски организации. България има свръхразвита здравна мрежа със своите над 300 лече-

бни заведения. Това води до прехосване на обществени ресурси в сферата на здравеопазването, тъй като и без това недостатъчните средства се разпределят между голям брой изпълнители на медицински дейности. Според д-р Семерджиев световната практика показва, че нормалният брой болници за страна с подобна популация и географско разпределение на населението би бил между 50 и 70.

Правителството одобри

новите цени на винетките, които ще заплащат моторните превозни средства (МПС) за преминаване през републиканската пътна мрежа през следващата година. Както се очакваше, годишната винетка за тежкотоварните камиони (с над две оси) се повишава до 1050 лв. Тази година превозвачите плащаха годишно 950 лв. на камион. Еднодневният стикер за камионите става 13 лева, при 20 лв. за тази година. Промяната в тарифите за винетните стикери, които заплащат тежкотоварните камиони, е заради общите европейски изисквания. Няма промяна в тарифите на винетните стикери, които ще заплащат българските и чуждите леки автомобили за ползване на републи-

A Bolgár Köztársaság Minisztertanácsa

saját kérésére felmentette Denica Hrisztovtól a Határon Túli Bolgárok Hivatala elnöki tisztje alól, aki ez alkalomból díszoklevelet vehetett át a külföldön élő bolgár közösségek nemzeti identitástudatának megőrzése érdekében végzett tevékenységéért.

Ivan Balev

a Nemzeti Statisztikai Intézet Demográfiai és Szociális Statisztika Igazgatóságának igazgatója egy konferencián bemutatta a demográfiai változásokat Bulgáriában a XX. század elejétől 2007-ig. Az előadásában elhangzott, hogy ez évé-

végén a lakosság lélekszáma Bulgáriában várhatóan 7 640 000 körül lesz, míg az elmúlt évben ez a szám 7 679 230 volt. A csökkenés oka a születések és az elhalálozások számának az aránya, a migráció és a területi változások.

Újabb jobboldali párt alakult

Bulgáriában. A párt az Egységes Néppárt nevet viseli, és a szociális szolidaritás, a gazdasági fejlődés és a nemzeti identifikáció azok az alapelvek, amelyre épül. A párt nagyon fontosnak tartja a régiók és a helyi önkormányzatok fejlesztését.

A kormány elfogadta

az országutakra szóló matricák jövő évi árát. Az árak csak a teherautók esetében változnak (az éves matrica például 950 helyett 1050 levába kerül majd), a bolgár és a külföldi személyautók ugyanannyit fizetnek jövőre is az úthasználatért, mint idén.

Az érettségi vizsga eredménye

beszámít majd a gimnáziumi tanulmányi átlagba. Az írásbeli vizsgák anonimek lesznek, és az adott tárgy tanáraiból és egyetemi oktatóiból összeállított nemzeti bizottsága javítja majd ki őket. Az idei év végén mintegy 80 000 diák érettségizik

канските пътища от първи, втори и трети клас.

Оценката

от държавните зрелостни изпити ще влиза в средния успех от гимназията. Писмените работи ще са анонимни и ще се проверяват от национални комисии по всеки предмет. В тях ще влизат учители и университетски преподаватели, съобщил шефът на дирекция »Политика в средното образование« в МОН. В края на тази година около 80 000 абитуриенти ще държат матури по български език и литература и по 13 предмета по избор.

От януари ще се активира и сайт <http://www.zamaturite.bg>, на който ще е качена цялата информация за провеждането на зрелостните изпити.

Отсечката на метрото

от бул. »Драган Цанков« до »Младост« ще влезе в експлоатация през март 2009 г., обеща зам.-кметът на столицата по транспорта Велизар Стоилов. До края на 2008 г. обектът трябва да е технически изпълнен, за да мине и проверка на сигурността.

4.25 млн. долара санкции са наложени на фирмата изпълнител на проекта »Тайсей Корпорейшън« поради забавянето на отсечката от »Сердика« до Интерпред. Изоставането от първоначалния срок за пускане – 17 ноември 2007 г., се дължи на конструктивни и технологични проблеми, допълни министърът на транспорта Петър Мутафчиев. Много от паркингите край метростанциите все още не са изградени, а тези, които са готови, няма да се пускат предварително в експлоатация.

Броят

на българските деца, намерили семейство зад граница, е намалял наполовина от миналата година до сега, показват данни на Агенцията за социално подпомагане, изнесени на конференция. Докато осиновените от чужденци наши деца през 2005 г. и 2006 г. са били съответно 108 и 103, до края на октомври т. г. те са 51.

Броят на изоставените малчугани, намерили дом у нас, също спада, сочат още данните. Ако през последните 2 г. национално осиновените деца са съответно 642 и 634, до края на октомври т. г. броят им стига 580. В същото време чакащите за оси-

новяване у нас растат – от 2058 деца през 2005 г. на 2567 сега. От тях 1124 са здрави, а 1443 имат проблеми.

Рекордът

в стойността на подкупите у нас държи съдебната система, показва световно изследване на неправителствената организация »Прозрачност без граници«. Ако средната цена на подкупването у нас е 71 евро, то в правораздавателната система тя рязко се качва на 160 евро, показва анкетата. 60 евро е средният рушвет в сферата на образованието, до 20 евро се плаща на полиците, а 136 евро средно е подкупът в здравеопазването.

У нас обаче 7% от хората признават, че са предложили подкуп през последната година. За сравнение в Швеция, Франция и Австрия далите пари под масата са един процент, а в Косово – 67%. Най-разпространено е явлението в Албания – 71%. Много повече румънци (33%), гърци (27%) и чехи (13%) признават, че са пробутвали рушвет в замяна на някаква услуга.

bolgár nyelvből és irodalomból és a 13 választható tárgyból.

Januártól a www.zamaturite.bg oldalon minden információt meg lehet majd tudni az érettségiről.

A Dragan Cankov sugárút

és a Mladost lakótelep között 2009 márciusában indulhat meg a metróközlekedés. A Szerdika megállótól az Interpred megállóig tartó szakasz megépülésében felmerült kérésért pedig 4,25 millió dollár büntetést róttak ki a kivitelezőre. A metrónak ezen a részen 2007. november 17. óta közlekednie kellene, a kérését szerkezeti és műszaki problémák okozták.

A tavalyi évről az ideire

a felére csökkent azoknak a gyerekeknek a száma, akiket külföldi családok fogadtak örökbe. 2005-ben és 2006-ban 108, ill. 103 külföldi családban talált otthonra bolgár gyerek, 2007 október végéig pedig csak 51.

A Bulgáriában örökbe fogadott gyerekek száma is egyre kevesebb, a 2005-ös 642-ről, ill. a 2006-os 634-ről idén október végéig 580-ra csökkent az örökbefogadások száma. Ezzel egyidejűleg nő az örökbefogadásra váró gyerekek száma: 2005-ben 2058, míg 2007-ben már 2657 gyerek várt családra.

Коледа

Ой, Коледо, мой Коледо,
роди ми се боже чедо.
Кравай скача от полица
ври в котлето кървавица.

Запей, бабо, като лани,
весело на нас да стане:
ой, Коледо, мой, Коледо,
роди ми се боже чедо!

Иван Вазов

Снежинка

Мъничка снежинка бяла
от небето долетя,
вятър весело я грабна
и я лудо завъртя.

И снежинката в страха си
се превърна, полете
и по розовата бузка
лепна тя едно дете.

Пролетен топлик усети,
дочу весел детски вик –
и снежинката от радост
разтопи се в един миг.

Дядо Мраз

Знаете ли кой съм аз –
дядо ви Мраз?...
Тежък лед ми е брадата,
от бял сняг ми е косата.
Ледни дишам ветрове,
страшни трупам снегове.
Дето щипна – почервее,
дето хапна, посинее.
Бягай в къщи и се сгрей,
гледай вънка и се смей!

Елин Пелин

Дядо Коледа

Сняг на облаци се дига,
дядо Коледа пристига
в златна хубава шейна
чак от Стара планина.
»Дзън-дзън-дзън!« – звънци
звънтят,
в сладък сън децата спят.
Но да знаят той що носи,
ще наскочат голи, боси
и ще дигнат шум безкрай:
»Дай на мене, дядо, дай!
На мен – кукла, на Стоян –
топка или барабан!«

Гео Милев

Баница с късмети

Продукти: 1 кг брашно, 300 г сирене, 7 яйца, 2 с. л. кисело мляко, 1 ч. л. сол, 1 с. л. оцет, 1 с. л. олио, 250 г краве масло

Приготвяне: От брашното, солта, олиото, 1 яйце и оцета се омесва средно твърдо тесто. След като престои 10-15 минути, за да се отпусне, то се разделя на 7 топки. От всяка топка се точи кора, след което се разтегля с ръце върху стара покривка. Краищата на кората се изрязват, след което тя се поставя в намазана с мазнина тава. Плънката се приготвя от предварително натрошено сирене, шестте яйца и киселото мляко. Ръси се равномерно с плънка и разтопено краве масло. След нареждане на половината от корите, се слагат късметите – клончета от дряново дърво, които означават различни пожелания, и монета, която носи щастие. Последната кора се поръсва само с мазнина. Баницата се пече в умерена фурна. След като се изпече, се напръсква с вода и се покрива с кърпа.

Újévi rétes

Hozzávalók: 1 kg rétesliszt, 30 dkg szirene, 7 tojás, 2 ek joghurt, 1 tk só, 1 ek ecet, 1 ek olaj, 25 dkg vaj

Elkészítés: A lisztből, a sóból, az olajból és 1 tojásból közepesen kemény tésztát gyúrunk. 10-15 percig állni hagyjuk, majd 7 gombócot formálunk belőle. Minden gombócból réteslapot nyújtunk, és a széleit levágjuk. A töltelékhez a szirenét összekeverjük a 6 tojással és a joghurttal. Kivajazott tepsibe rétegezzük a réteslapokat és a töltelékkel, és minden réteget meglocsolunk olvasztott vajjal. Amikor a réteslapok felét felhasználtuk, a tetejére elosztjuk a szerezenceágakat – kis somfaágakat, amelyek mindegyike más-más szerencsét jelképez és egy pénzermét. Folytatjuk a rétegezést, és az utolsó réteslap tetejét csak vajjal locsoljuk meg. A rétest közepesen meleg sütőben megsütjük, majd a sütőből kivéve vízzel permetezzük a tetejét és konyharuhával letakarjuk.

Покръстване на българите

Княз Борис I заема българския престол през 852 г. в една сложна и напрегната обстановка. Съперничеството с Византия за политическо надмощие над славяните в областта на Родопите, Тракия и Македония вече е решено в полза на българското ханство. Но България граничи на северозапад с Немското кралство, Великоморавия и Хърватско и това обръща българската външна политика в тази посока. Политическата и духовната експанзия на Немското кралство спрямо местните славяни създава силно напрежение в Централна и Югоизточна Европа. Тук Константинополската патриаршия и папският Рим се сблъскват в остър конфликт за надмощие в християнизацията на славянския свят.

По това време България е обширна държава, чиито граници на северозапад пресичат Централна Европа, което има важно значение в международните отношения.

През 853 г. по внушение на франкския крал българският владетел хан Борис се съюзява с великоморавския княз Ростислав и нахлува в Немското кралство. Походът му е неуспешен. В отговор немският крал Людовик Немски подтиква хърватския княз към война с България. Българските войски потеглят към Хърватско, но са разбити. Сключеният мир е без последици. През 855-856 г. избухва поредната българо-византийска война. Византийците завземат Странджа планина, областта Загора, Пловдив, Девелт, Поморие и Несебър. Българите започват преговори за мир, защото войските им са ангажирани на запад. През 862-863 г. Людовик Немски и Борис се съюзяват и българите се насочват към Великоморавия. Важно условие от договорните им отношения е обещанието на Борис да се покръсти. През

863 г. с помощта на българите Людовик Немски разбива Ростислав и Великоморавия е принудена да му се подчини. През същата година българите начело с престолонаследника Расате, са разбити напълно на сръбска територия. Първородният Борисов син, заедно с 12 велики боили, е пленен и окован. Борис трябва да отиде лично при сръбския княз Мутимир и да моли за мир. Сключен е почтен мир. Българите са дарени с много подаръци и границите не са променени.

През август същата година започва дълга поредица от земетресения на Балканите, които продължават 40 дни. В българските земи настъпва глад. При тези природни бедствия през есента хан Борис започва преговори за мир с Византия. Още в хода на преговорите българските пратеници приемат християнството.

Есента на същата 863 г. е сключен известният »Дълбок мир«. Българите скъсват съюза си с немците и получават обратно областта Загора, а Византия запазва черноморските градове в Тракия. Борис обещава (за втори път) да се покръсти. В България пристигат един византийски епископ и множество духовници. Воден от чисто политически съображения, Борис се покръства тайно, през нощта в двореца, заедно с най-близките си роднини и боляри. Негов кръстник чрез посредничеството на епископа става византийският император Михаил III. Борис получава християнско име Михаил – името на византийския император.

Повече от сто години в научната литература се води спор за точната дата на Покръстването. Учените имат различни становища в зависимост от изворите, с които разполагат и на които се доверяват – от 863 до 867 г. Към настоящия момент в историческата наука се е наложило мнението, че българите са се покръстили през пролетта на 864 г.

През пролетта на 866 г. петдесет и двама Борисови боили се вдигат на бунт срещу християнството. Жестокостта, с която княз Борис наказва бунтовниците, свидетелства, че него-

вото решение не търпи компромиси. Екзекуирани са не само предводителите на бунта, но и техните семейства. Обикновените войници князът пуска да се върнат по домовете. Това действие парализира всякаква по-нататъшна съпротива от страна на аристокрацията. Вероятно потушаването на бунта тормози и самия Борис, чийто изричен въпрос към папата за действията му по време на бунта показва, че той търси опрощение за стореното. В страната пристигат всякакви проповедници, включително еретици павликяни и араби мюсюлмани. В България настъпва хаос. Княз Борис съзнава, че за да бъде овладян хаосът се изисква голям брой подготвени хора – духовници.

Необходимостта от духовенство извежда на повърхността на обществените отношения един нов, нечуван и невидан до този момент в България проблем. Това е проблемът с откритата възможност за чуждо политическо влияние, проникващо по линия на новата религия.

Княз Борис започва сложна политическа игра на лавиране между интересите на Рим и Константинопол. Българският владетел внимателно наблюдава конфликта между папата в Рим и Константинополския патриарх. Неговата крайна цел е българската църква да получи максимална самостоятелност в управлението на своите дела. Приемането на християнството от Византия принципно означава поемане на политически ангажимент. Балансът на силите изисква възстановяване на съюза с Немското кралство и нови контакти с Рим. През 866 г. в Рим пристига българска делегация начело с Петър (роднина на княз Борис), и още двама боляри – Йоан и Мартин. Те носят на папа Николай I списък със 115 въпроса, на които по заръка на папата са изготвени 106 отговора, които са един от най-важните извори за вътрешнополитическата, културната и идеологическата история на България за времето до Покръстването, както и за проблемите на българското общество след него.

На 5 октомври 869 г. в Константинопол започва Осмият вселенски събор. На 28 февруари 870 г., в деня на последното – десето, заседание за голяма изненада на римските пратеници пристига представителна българска делегация начело с Петър. Съборът се вижда принуден да проведе извънредно заседание и на 4 март 870 г. император Василий I кани делегатите в двореца.

Започва яростен спор между легатите на папата и представителите на източните патриарси. Накрая представителите на източните патриарси вземат решение, според което българският диоцез принадлежи към Константинополската патриаршия. В Константинопол е ръкоположен за архиепископ на българската църква Йосиф, който приема при ръкополагането името Стефан. Той пристига в България заедно с голяма група епископи, свещеници и монаси. Поредният църковния събор в Константинопол от края на 879 – началото на 880 г. взема решение българските епископи да не влизат в епархийските списъци на Константинополската патриаршия. Формално именно този факт решава независимостта на Българската църква.

През 889 г. княз Борис I се отказва доброволно от княжеския престол в полза на първородния си син Владимир-Расате (889-893). След 36-годишно управление той се оттегля в манастир. Владимир-Расате се връща към старата езическа вяра. Той започва нови гонения и погроми срещу християните и техните църкви, за което свидетелстват археологическите разкопки в Плиска. Есента на 893 г. княз Борис напуска манастира и със свои верни боляри сваля Владимир-Расате, ослепява го и го хвърля в тъмница. Свиква народен събор в столицата, на който обявява две свои решения. Едното – на княжеския престол поставя третия си син Симеон. Другото – княжеската резиденция се мести от Плиска във Преслав. Така се слага край на всички опити за реставрация на старата езическа вяра. България поема увереност по пътя християнството.

Програмата

Български културен дом

•• Program

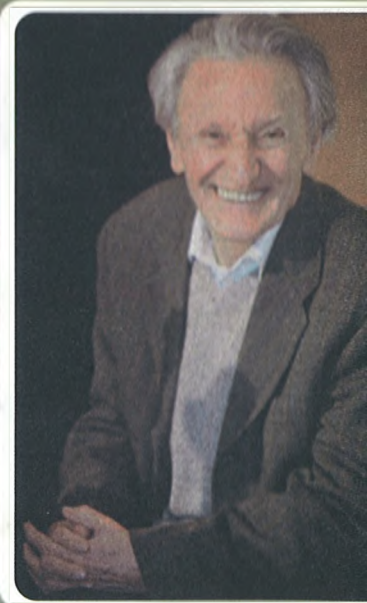
Bolgár Művelődési Ház

месец януари 2007 г.

•• 2007. január

6, неделя	15.00	<i>Богоявление, Йордановден</i>
9, сряда	17.00	Малко театро <i>Театрално ателие</i>
16, сряда	18.00	<i>Киноклуб: Лист обрулен</i>
20, неделя	15.00	<i>Бабинден</i>
23, сряда	18.00	<i>Литературно кафене – Йордан Радичков: Януари</i> Филм за Йордан Радичков.
30, сряда	18.00	<i>Творчески клуб</i>

6., vasárnap	15.00	Vizkereszt
9., szerda	17.00	Malko Teatro Színházi Műhely
16., szerda	18.00	Filmklub – List obrulen
20., vasárnap	15.00	Bábanap
23., szerda	18.00	Irodalmi Kávéház – Jordan Radicskov Január c. elbeszélésének bemutatása és a Jordan Radicskovról készült portréfilm vetítése
30., szerda	18.00	Alkotók Klubja

Állandó programok

péntek 17.30
Bolgárnéptánc-oktatás

vasárnap 10.00-12.00
Játszóház gyerekeknek

minden hónap
első szerdája, 10.00
Nyugdíjasklub

6, сряда	17.00	Малко театро: <i>Театрално ателие</i>
13, сряда	18.00	<i>Киноклуб: Тишина</i>
20, сряда	18.00	<i>Литературно кафене: Антон Дончев.</i> Родопска хроника и откъси от филма »Време на насилне«
27, сряда	18.00	<i>Творчески клуб</i>

Литературно кафене се осъществява с подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства.

Организаторите си запазват правото за промени в порграмата.
Актуализирана информация можете да намерите на
www.bolgarok.hu.

6., szerda	17.00	Malko Teatro – Színházi Műhely
13., szerda	18.00	Filmklub – Tisina
20., szerda	18.00	Irodalmi kávéház – Anton Doncsev Rodopei krónika c. regényének bemutatása és részletek az Erőszak ideje c. filmből
27., szerda	18.00	Alkotók klubja

Az Irodalmi Kávéház az MNEKK támogatásával jön létre.

A rendezők a műsorváltoztatás jogát fenntartják.

Az aktuális programról tájékozódjon a www.bolgarok.hu weboldalon.

важни адреси

•• közérdekű címek

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-6560

Bolgár Országos Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4211

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
1062 Bp., Andrásy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszláv Templom
1097 Bp., Vágóhíd u. 15.
tel.: 215-0039

Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrásy út 14.
tel.: 269-4246

Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 474-0536, 474-0537

Carevec Étterem
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-1797

Hotel Rila
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-1621